

Helse- og omsorgsdepartementet
Spesialisthelsetjenesteavdelingen
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

NASJONAL HELSEPLAN 2007 - innspill

Viser til brev datert 14.03.06 der fylkeskommunene inviteres til å gi synspunkter på spesialisthelsetjenestens situasjon og utfordringer.

Finnmark fylkeskommune takker for invitasjonen og vil benytte denne muligheten til å komme med noen innspill knyttet til forhold som angår Finnmark spesielt. En nasjonal helseplan ønskes velkommen og Finnmark fylkeskommune ønsker å bidra i utformingen av denne så langt våre ressurser rekker.

Opprettholde og videreutvikle lokalsykehusene

Finnmark har mange av de samme utfordringene innen spesialisthelsetjenesten som landet for øvrig har, men likevel er det knyttet en del særlige utfordringer i forhold til geografi, demografi og klima. Innbyggertallet i Finnmark fylke tilsier at det skulle være godt mulig at ett sykehus skulle kunne dekke behovet for spesialisthelsetjenester på lokalt nivå. Likevel er Finnmark fylkeskommune av den oppfatning at det er riktig og viktig å opprettholde og videreutvikle begge de to sykehusene som finnes for å sikre befolkningen nødvendig trygghet for å nå fram til hjelp i tide. Et annet aspekt er at befolkningen stadig blir eldre. Det betyr igjen at det kan forventes at pasientgruppen eldre vil utgjøre en stadig større andel av liggedøgn på lokalsykehusene. For samtlige, men kanskje spesielt for de eldre er det av stor betydning å få et sykehus tilbud i nærhet av bosted, både for å unngå lang transport og for å opprettholde kontakt med nærmeste familie.

En annen utfordring er å opprettholde pasientgrunnlaget på et slikt nivå at det gir grunnlag for to lokalsykehus i Finnmark. Et visst pasientgrunnlag er nødvendig for å sikre kvalitet og videreutvikling av sykehusene. Enkelt sagt, hvordan få folk i Finnmark til å velge lokalsykehusenes tjenester når det er fritt sykehusvalg? Flere av punktene under henger sammen med dette, spesielt de to følgende: *Mangel på spesialister og Pasienttransport.*

Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN) er viktig for folk i Finnmark. Helse Finnmark kan ikke inneha kompetanse som er nødvendig for å behandle alle typer lidelser. Et godt faglig samarbeid mellom spesialisthelsetjenestene i fylket og Universitetssykehuset i Nord-Norge er svært viktig både for å kunne yte befolkningen et tilfredsstillende tilbud, sikre faglig utvikling, utdanning og forskning.

Mangel på spesialister

Bruk av spesialistvikarer fører til at pasienter må forholde seg til stadig nye leger. Det fører til utrygghet og med mulighetene som fritt sykehusvalg gir, foretrekker mange behandling ved andre sykehus. Mangel på spesialister innenfor alle medisinske områder er den største

utfordringen for spesialisthelsetjenesten i Finnmark. Helse Nord er opptatt av problematikken og forsøker å bøte på den gjennom ulike tiltak, uten at det gir permanent forbedring. Finnmark og Nord-Norge for øvrig, har alltid fungert som en "kompetansefabrikk" for mer sentrale strøk av landet. Leger får sin spesialistutdanning i nord og flytter deretter sørover. Finnmark fylkeskommune mener at en nasjonal helseplan må ha målsetting og strategier som kan virke til å forbedre denne situasjonen.

Pasienttransport og syketransport/ambulanse

Folk i Finnmark er opptatt av pasienttransport. I dag er det slik at alle, også gamle og små barn risikerer å kjøre buss eller taxi i opptil 35 mil, vente til alle som skal returnere er ferdigbehandlet for så å kjøre tilbake de samme milene. Fasilitetene i ventetida er ofte ikke annet enn et venterom. En slik tur kan vare opp til 12 – 15 timer. Dette oppleves som en stor belastning og gjør at (særlig eldre) pasienter kan unnlate å ta imot behandling eller at man benytter seg av fritt sykehusvalg og søker behandling et sted der man kan komme seg til og fra med flytransport.

En nasjonal helseplan bør inneholde noen standard krav til pasienttransport.

Folk og næringslivet i Finnmark er avhengige av gode offentlige kommunikasjonsstilbud. En tettere samordning av pasienttransport og øvrig transport, både på land og sjø og i luft, kan bidra til et bedre kommunikasjonsstilbud generelt og samtidig gjøre spesialisthelsetjenesten i Finnmark mer tilgjengelig.

Det har i den seinere tid kommet fram i media at ambulansefly brukes til å transportere pasienter mellom sykehus slik at tilgjengeligheten til flyene blir dårligere i forbindelse med akuttberedskap. For å sikre behovet for akuttberedskap bør all bruk av ambulansefly administreres av AMK sentralene.

Rus og psykiatri

Finnmark fylkeskommune er opptatt av at den nasjonale helseplanen inneholder målsetting og strategier som tar sikte på å skape et helhetlig tilbud for pasienter med psykiske lidelser, samt at det legges opp til utvikling av flere tilbud for de som har behov for både rus- og psykiatritjenester. Strategier for å bedre helsetilbudet for rusmisbrukere må også få sin plass i nasjonal helseplan.

Telemedisin

Mulighetene som ligger i bruk av telemedisin åpner for bedre kvalitet og raskere hjelp, spesielt for de som bor i avstand fra sykehus. Telemedisin gir også store muligheter for samarbeid sykehusene i mellom og kan være med å bøte på manglende ekspertise i utkantene.

Finnmark fylkeskommune forventer at det legges til rette for at telemedisin i løpet av kort tid blir tatt i bruk i langt større omfang enn i dag.

Desentraliserte spesialisthelsetjenester

Allerede i dag er det utviklet en del desentraliserte spesialisthelsetjenester i Finnmark ved at spesialistene reiser til pasientene i stedet for at pasientene reiser til spesialistene. Dette er en arbeidsmåte som gir økonomisk uttelling i form av sparte reiseutgifter, samt at tilbudet til befolkningen blir bedre ved at man slipper unna en god del reisevirksomhet. I tillegg kan pasienter bruke en time på legebesøk i stedet for å måtte ha fri fra arbeid både en og to dager.

I Finnmark er det også en del sykestueplasser rundt om på kommunale helsesenter som eies og benyttes av Helse Finnmark. Dette er også en ordning som er positiv for særlig den eldre delen av befolkningen. Bruken av sykestueplassene kan videreutvikles sammen med bruk av telemedisin.

Finnmark fylkeskommune forventer at den nasjonale helseplanen legger føringer for videreutvikling av denne formen for helsetjenester.

Helsetjenester til den samiske befolkningen

Fylkesplanen for Finnmark poengterer at helsetilbudet til den samiske befolkningen skal i størst mulig grad være integrert i det øvrige helsetilbudet. Målet er å sikre reell tilgjengelighet og lik rett til helse- og sosialtjenester uavhengig av etnisk tilhørighet. Den samiske bruker har behov for helse- og sosialpersonell de kan kommunisere med. Dette forutsetter samisk kultur- og språkforståelse.

Finnmark fylkeskommune forventer at det samiske aspektet kommer fram i nasjonal helseplan.

En sammenhengende tjeneste.

Selv om det er spesialisthelsetjenesten som skal være i fokus i nasjonal helseplan, så bør planen også omhandle spesialisthelsetjenestens plass i en sammenhengene helsetjeneste. Både forebyggende helsearbeid og primærhelsetjenesten er med på å legge premisser for behovet for spesialisthelsetjenester. Samtidig er det behov for at spesialisthelsetjenesten bidrar både innen forebyggende helsearbeid og primærhelsetjenesten for å sikre sammenheng og kontinuitet.

Vi ønsker lykke til med det videre arbeidet med nasjonal helseplan og ser fram til å delta på den regionale høringskonferansen i Tromsø.

Med hilsen

Kirsti Saxi
fylkesordfører

Tom Mikalsen
fylkesrådmann